

Evli Bireylerin Çok Boyutlu Başa Çıkma Biçimleriyle Evliliklerinde Çatışma Yaşama Durumları Arasındaki İlişki

Correlation of Married Individuals' Multidimensional Ways of Coping in Intimate in Relationship with The Conflict Situations in Their Wedlock

Kübra Kaplaner^{ORCID}, Ayşin Satan^{ORCID}

Öz. Bu araştırmanın amacı, bireylerin evlilik çatışmalarının (yaygınlık-sıklık) çatışma durumlarında kullandıkları başa çıkma biçimleriyle olan ilişkisini araştırmaktır. Araştırmanın örneklem grubu toplam 222 kadın ve 131 erkek olmak üzere 353 evli bireyden oluşmaktadır. Araştırmada Evlilik Çatışması Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Çok Boyutlu Başa Çıkma Ölçeği kullanılmıştır. Bireylerin evlilik çatışması ölçeğinden elde ettikleri çatışma yaygınlık ve çatışma sıklık puanlarının bireylerin başa çıkma stilleri ile (alkol alma, dine tutunma, kendini destekleme, inkar, geri çekilme, mizah, dışsal destek arama, olumlu ve etkin başa çıkma, olumsuz ve edilgen başa çıkma) olan ilişkiyi belirlemek amacıyla, ölçeklerden elde edilen parametrik verilerin, Pearson Moment Korelasyon Katsayısı incelenmiştir. Elde edilen istatistik sonuçların manidarlığı 0.05 düzeyinde test edilmiştir. Yapılan araştırma sonrasında, bireylerin evlilik çatışması sıklık ve yaygınlık puanlarının bireylerin bazı demografik bilgilerine (cinsiyet, yaş, evlilik süresi, evlilik şekli, çocuk sayısı) göre farklılaştığı saptanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda daha sonraki çalışmalara faydalı olabilecek önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler. Evlilik, çatışma, evlilik çatışması, başa çıkma stilleri

Abstract. The purpose of this study was to investigate the relation of marital conflict (prevalence-incidence) with individuals' ways of coping in conflict situations. 222 female and 131 male voluntary married participants were included as the sample group of the study and they were identified by using availability sampling method. In this study, the Marital Conflict Scale and The Multidimensional Intimate Coping Questionnaire were used. In order to determine the correlation of the conflict prevalence and conflict incidence scores with coping styles (alcohol use, religious coping, self-bostering, denying, withdrawal, humor coping, seeking external support, positive and negative coping,) Pearson Moment Correlation Coefficient of the parametric data obtained was investigated. The meaning of statistical results obtained is the tested in level 0.05. Considering result of study useful suggestions were made for the next studies.

Keywords: marriage, conflict, marital conflict, ways of coping

Kübra Kaplaner

Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye
e-mail: kkaplaner89@gmail.com

Ayşin Satan

Doç.Dr. Marmara Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye
e-mail: aysin.satan@marmara.edu.tr

Geliş/Received: 10.10.2019/October, 10, 2019
Düzeltilme/Revision: 26.12.2019/December, 26, 2019
Kabul/Accepted: 31.06.2020/June, 31, 2020

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

Yakın ilişkiler içerisinde paylaşımın en yüksek düzeyde olduğu evlilik ilişkisi bireyler arasındaki bağlılığın anlamlı düzeyde olduğu sosyal yaşamdaki en önemli ilişki türlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda toplumun yapı taşı olan ailenin temelini atıldığı evlilik, kişilerin biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak üzere yüzyıllardır süregelen bir kurum olmuştur (Ülker, 2011).

Kuramsal çerçeveden bakıldığında her kuramın, evlilik kavramına kuramın temel görüşleri çerçevesinde farklı anlamlar kazandırdığı görülmektedir (Çelenoğlu, 2011). Psikoanalitik yaklaşım, evlilik kavramını obje ilişkileri teorisi üzerine kurmuştur. Her birey gerçek ilişki gibi obje ilişkileri hayallerini sürdürür ve hayali ilişkisini tamamlamak için eşine kısmen ya da tamamen rol dağıtımı yapabilir. Hayalindeki eş ilişkisine ulaşamadığı zaman evlilik üzüntüsü artabilir. (Çelenoğlu, 2011). Davranışçı kuramın evlilik yaklaşımına göre kişiler birbirlerinin davranışlarını pekiştirirler prensibi ile olumsuz davranışların olumlu davranışlarla değiştirilerek, eşlere sağlıklı iletişim ve sorun çözme yöntemleri öğretilerek, evlilik ilişkisinde ödül ve ceza kullanılarak evlilik ilişkisindeki çatışmalar önlenir (Velidedeoğlu-Kavuncu, 2006). Bilişsel-davranışçı kurama göre çiftler genelde kendi bilişlerinin uygunluğunu değerlendirmede başarısızdırlar. İlişkide iç ve dış olayları kendi öznel düşüncelerine, bilinçlerine ve otomatik düşüncelerine göre yorumlarlar. Bu yaklaşımda bireylerin otomatik bilişlerinden irrasyonel olanların, rasyonel olanlara çevrildiğinde duygu ve davranışlarda olumlu değişikliklerin meydana geleceği ve bu değişikliklerin evlilik ilişkisine olumlu etkilerinin olacağı savunulmaktadır (Baucom ve ark., 2002). Heppner ve Krauskopf (1987) problem çözmeyi, iç veya dış istekler ya da çağrılara uyum sağlamak amacı ile davranışsal tepkilerde bulunma gibi bilişsel ve duygusal işlemleri bir hedefe yönlendirmek olarak ele almış ve problem çözmenin aşamalarını (1) genel yaklaşım, (2) problemin tanımı, (3) seçeneklerin oluşturulması, (4) karar verme ve (5) değerlendirme olarak sıralamışlardır. sosyal değişim kuramına göre ödül, ceza, sosyal uygunluk ve onay eşler tarafından kontrol edilir. Yakın bir ilişkide birey eşi tarafından sağlanan desteğin niteliğini değerlendirir. Alternatif ilişkilerde algıladıkları destek ile karşılaştırma yaparak ilişkiyi sürdürüp sürdürmeyeceğine karar verir (Sperling ve Berman, 1994).

Evlilik her ne kadar bireyler için ihtiyaçlarını karşılama, mutluluk ve doyum kaynağı olsa da, aynı zamanda problem ve çatışma kaynağı da olabilmektedir

(Güven ve Sevim, 2005). Bireysel özellikler ve ilişkinin kendine özgü bileşenlerinin yanı sıra toplumda meydana gelen hızlı sosyal, ekonomik ve kültürel değişimler toplumun tüm kurumları gibi evlilik kurumunu da etkilemektedir. Tatlıoğlu ve Demirel (2016) evlilik kurumunu etkileyen toplumsal değişimleri şu şekilde açıklamaktadır; günümüzde temel toplumsal değerlerimizin zafa uğraması, iletişim araçlarının ve teknolojinin yaygınlaşması, bireysel değerlerin ön plana çıkması, aileyi yıkıma götüren aile içi şiddet olgularının artması, günlük yaşamın karmaşıklaşması, tüketim kültürünün değişmesi. Toplumda meydana gelen bu değişimlerin de katkısıyla geçmişe oranla günümüzde evlilikler daha eşitlikçi hale gelmiş, sevgi ve aşk gibi kavramlar önem kazanırken; diğer yandan eşlerin birbirlerine yönelik beklentileri fazlaşmış, çatışma ve boşanmalar artmıştır (Özdemir, 2013).

Çatışma iki veya daha fazla kişi arasında birbirine zıt amaçlar, çözüm yetersizliği veya herhangi bir engellenmenin varlığı dolayısıyla yaşanan bir çeşit engellenme durumudur (Canel, 2007). Thomas (1976) ve Tezer (1986) evlilikte çatışmayı, eşlerden bir tarafın kendi isteklerini karşı tarafın engellediğini ya da engellemek üzere olduğunu algılaması ile başlayan ve iki tarafın algılarını, duygularını, davranışlarını ve elde ettikleri sonuçları içeren bir süreç olarak tanımlamışlardır (akt. Özgüven, 2001). Evlilik yaşamında çatışma evlilik niteliğinin önemli bir bileşeni olarak ortaya çıkmaktadır. Yaşanan çatışma süreci, evlilik ilişkisinden alınan doyum, çiftler arasındaki uyumu ve ilişkinin devamı ile ilgili pek çok konuda önemli bir rol oynamaktadır. Vural-Baltık ve Kalkan'ın (2017) evli bireyler ile yapmış olduğu araştırma bulgularında; yaşanan çatışmalarda sorun çözme puanları yüksek olan bireylerin evliliklerinden aldıkları doyumunda yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı çalışmada araştırmacılar, her ne kadar evlilik çatışmasının olumsuz bir süreç olarak algılansa da çiftlerin çatışma sürecini yönetme becerisi ve donanımlarının evlilik doyumlarını arttırmada etkili olabileceğini açıklamaktadır.

Evlilik çatışmasına neden olan sorunların çatışmadaki paydaları, evlilik süresine, eşlerin kişilik özelliklerine, evlilik ilişkisinin dışında kalan kişilerin ilişkiye müdahale etmelerine, eşlerin düşünce yapılarındaki farklılığa göre değişiklik göstermektedir. Sorun yaratan bir konu herhangi bir çift arasında çatışmaya sebebiyet vermezken bir başka çift arasında aynı konu çatışmaya sebep olabilmektedir. Bu bağlamda, çiftler, arasındaki ilişki dinamiğinin var olan sorunun çatışma yaratıp yaratmayacağını belirlemede önemli olduğu

düşünülmektedir. Bayer (2018) çiftler arasındaki ilişki dinamiğini etkileyen faktörlerin başında çiftlerin çatışmalara karşı tavır alış biçimlerinin yer aldığını ifade etmektedir. Her çiftin çatışma kaynağına tavır alış biçimi çifte özgü ilişki dinamiği neticesinde ortaya çıkmakta ve bu durum çatışmanın varlığı ya da yokluğuna sebep olmaktadır.

Özgüven (2001), evlilikte yaşanan sorunların eşleri çözüm arama davranışında bulunmaya sevk ettiğini ifade etmektedir. Mevcut baş etme biçimi ile çatışma sürecini yönetemeyen çiftler farklı baş etme yolları arayışına girmektedir. Bu noktada çatışma ile baş etme biçimleri karşımıza çıkmaktadır. Akça-Koca ve Yukay-Yüksel (2017) yapmış oldukları araştırmada geliştirdikleri aile eğitim programının etkisini test etmişler ve 9 haftalık aile eğitim programına katılan deney grubundaki evli bireylerin evlilikte sorun çözme becerilerinin geliştiği bulgusuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla araştırmacılar, çiftlerin çatışma ile baş etme yollarını/sorun çözme becerilerini öğrenebileceklerini veya var olan baş etme stratejilerini daha üst düzeylere geliştirebileceklerini ifade etmektedir.

Literatürde görüldüğü üzere, evlilik çatışmasında baş etme biçimleri çatışma sürecinde ve evlilik ilişkisinde çeşitli etkiler yaratır. (Ülker, 2011). Olumlu başa çıkma tarzları yapıcı etkilere sebep olurken, olumsuz başa çıkma tarzları çatışma sürecinin yıkıcı etkiyle sonuçlanmasına neden olmaktadır. Bireylerin benimsediği başa çıkma biçimleri, iletişim biçimlerini, çatışma yönetme yollarını ve dolayısıyla evlilik ilişkilerini etkileyebilmektedir. Lazarus (2006) başa çıkma biçimlerinin çok önemli olduğunu ve ilişkinin geleceğini yordadığını ifade etmiştir.

Evlilikte çatışmanın her çift tarafından çeşitli sıklık ve yaygınlıkta yaşanan bir süreç olduğu düşünüldüğünde, çatışmanın doğru bir şekilde ele alınması, etkin başa çıkma biçimlerinin kullanılması ve bu konuda gerekli farkındalığın çatışma sürecinden önce kazanılması önem taşımaktadır. Başa çıkma biçimleri yurtdışında yapılan evlilik araştırmalarında uzun süredir ele alınan bir değişken olmasına rağmen, ülkemizdeki araştırmalarda yeterince ele alınmadığı görülmektedir.

Ülkemizde evlilik ilişkisini açıklamaya çalışan araştırmalar incelendiğinde, bu çalışmalarda daha çok uyum ve doyum kavramlarının ele alındığı (Çakır, 2008; Çınar, 2008; Demiray, 2006; Ergin, 2008; Güven, 2005; Kalkan, 2002; Özen,

2006), çatışmanın ise bu kavramlarla bağlantılı olan araştırmalarda yer aldığı (Günay, 2007; Polat 2006) görülmektedir. Çatışmalara bağlı boşanmalardaki artış göz önüne alındığında, çiftlerin başa çıkma biçimlerindeki tutum değişiklikleri, iletişim kurma biçimleri ve çatışma çözümü gibi konular giderek önem kazanmakta; ruh sağlığı alanının evlilikte yaşanan çatışma süreçlerini de ele alması gerekliliğini göstermektedir (Ülker, 2011).Evlilik ilişkisi içerisindeki çiftlerin en çok yakındıkları problemlerin kaynağı araştırıldığında, problem çözme gibi iletişim odaklı becerilerin eksikliği ile birlikte kişilerin olumsuz başa çıkma stillerini kullandıkları göze çarpmaktadır (Canel, 2007).

Bu nedenle, çatışma durumlarında sergilenen başa çıkma stillerine odaklanan ve bunları evlilik çatışması ile beraber ele alan araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Evlilik çatışmaları (yaygınlığı ve sıklığı), çiftin çatışma sürecini yönetme biçimlerinden doğrudan etkilenmektedir. Bu araştırmada bireylerin yakın ilişkilerinde kullandıkları başa çıkma biçimleri ile evliliklerinde çatışma (yaygınlık ve sıklık) yaşama durumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca Evli bireylerin evlilik çatışmaları (yaygınlık ve sıklık) bazı değişkenlere (cinsiyet,yaş, sosyo-ekonomik düzey, evlenme kararı, evlilik süreleri, çocuk sayısı) göre farklılaşma durumları da analiz edilmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırmada evli bireylerin yaşadıkları evlilik çatışması (sıklık-yaygınlık) ile başa çıkma biçimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere betimsel ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Bu araştırmada örneklem seçiminde olasılığa dayalı örnekleme türlerinden biri seçilerek çalışılmamıştır. Bunun başlıca nedeni, araştırmanın eşler üzerinde yürütülmesidir. Eşlerden herhangi birinin araştırmaya katılmayı reddetmesi olasılığı, deneklerin seçkisiz yolla seçilmelerini engelleyici bir etmen oluşturmaktadır. Evli bireylere ulaşma ve uygulama kolaylığı göz önünde bulundurularak ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem grubunu Çorum ilinde ikamet eden, en az lise düzeyinde eğitim düzeyine

sahip222 kadın, 131 erkek olmak üzere 353evli birey oluşturmaktadır. Eşlerin her ikisinin de araştırmaya dahil olması koşulu aranmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, “Evlilik Çatışması Ölçeği” ve “Yakın İlişkilerde Çok Boyutlu Başa Çıkma Ölçeği” kullanılmıştır (Hatipoğlu, 1993).

Evlilik Çatışması Ölçeği (EÇÖ). Evlilik Çatışması Ölçeği, Hatipoğlu (1993) tarafından, çiftler arasındaki evlilik çatışmasının yaygınlık ve sıklığını ölçmek için geliştirilmiştir. Çatışma yaygınlık puanı: Eşlerin çatışma durumlarına verdikleri cevaplar toplanarak elde edilmiştir. 0-70 arasında değişmektedir. Çatışma sıklık puanı: Eşlerin her bir çatışma durumuna verdikleri derecelerin toplanmasıyla elde edilen ortalama puanın, çatışma yaygınlık puanına bölünmesiyle elde edilmiştir. 1-4 arasında değişmektedir. EÇÖ, Ankara’da yaşayan 26 evli çifte yani 52 evli bireye uygulanmıştır. Cronbach-alpha güvenilirlik katsayısı.91 olarak belirlenmiştir. EÇÖ, görünüş geçerliği için; farklı yaş, SED ve eğitim düzeyinden çiftlere uygulanmıştır. Maddelerin açıklığı ve çatışma durumunu ne kadar açıkladığı sorulmuş ve önerilerden sonra gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Yapı geçerliği için ise evli ve boşanmış bireylerin çatışma yaygınlıklarının ortalama puanları arasındaki fark ise anlamlı bulunmuştur ($t = 3.14, p < .05$). Çatışma sıklıkları açısından bakıldığında ise, evli bireylerin ortalama puanları 1.20, standart sapmaları.97; boşanmış bireylerin ortalama puanları 2.01, standart sapmaları ise.67 olarak saptanmıştır. Evli ve boşanmış bireylerin çatışma sıklıklarının ortalama puanları arasındaki fark da yine anlamlı bulunmuştur ($t=3.03, p < .05$). Evlilik Çatışması Ölçeği için yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, bireylerin evlilik çatışmalarını ölçmek için kullanılacak bir araç olduğuna işaret etmektedir.

Yakın İlişkilerde Çok Boyutlu Başa Çıkma Ölçeği. Büyüksahin ve Bilecen (2007) tarafından uyarlanan Yakın İlişkilerde Çok Boyutlu Başa Çıkma Ölçeği (YİÇÇBBÖ) (The Multidimensional Intimate Coping Questionnaire), bireylerin yakın ilişkilerinde karşılaştıkları zorlayıcı ya da stresli olaylara nasıl tepki verdiklerini ayrıntılı olarak ölçmektedir. Pollina ve Snell (1999) tarafından geliştirilen özgün form, Olumlu Yeniden Yorumlama ve Büyüme, Etkin Başa çıkma, Planlama, Duygusal Açından Sosyal Destek Arama, Başkalarının Görüşünü Alma, Soruna Odaklanabilmek için Diğer Etkinlikleri Kenara Bırakma, Dine Tutunma, Kabullenme, Zihinden Uzaklaştırma, Duygulara Odaklanma ve Duygu Dışavurumu, Davranışsal Pes Etme, İnkâr, Temkinli Başa çıkma, Alkol İlaç Kullanımı, Mizah, Dileme Yoluyla Başa çıkma, Öz Eleştiri/Kendini Suçlama, Sosyal İçte çekilme, Kendini Destekleme, Sorundan Kaçınma, Hedef Yönelimli Başa çıkma, Duygusal Tepki Verme, Kendini İlişkiye Adama, Sosyal İlişkiler Yoluyla Başa çıkma, Sevgi/İlgi Göstererek Başa çıkma şeklinde, her bir alt ölçekte 4 madde olmak üzere 25 alt ölçeği kapsamakta ve 100 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, hiçbir zaman (0), çok ender (1), bazen (2), sıklıkla (3), her zaman (4) şeklinde beş dereceli likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Altı madde tersten kodlanmaktadır. YİÇBBÖ'nin Türkçe'ye uyarlama çalışması, üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliği için yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin yorumlanabilme durumu temel alındığında 10 faktörlü bir yapı gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Alt faktörler sırasıyla, İlişkiye Odaklanma (8 madde), Olumsuz ve Edilgen Başa çıkma (16 madde), Dışsal Destek Arama (15 madde), Olumlu ve Etkin Başa çıkma (20 madde), Alkol-İlaç Kullanımı (4 madde), Kendini Destekleme (8 madde), Geri Çekilme (14 madde), İnkâr/Erteleme (7 madde), Dine Tutunma (4 madde), Mizah (4 madde) olmak üzere ölçek 100 maddeden oluşmakta ve ölçekte iki madde tersten kodlanmaktadır. YİÇBBÖ'nün alt ölçeklerinin güvenilirliğini belirlemek için Cronbachalfa iç tutarlılık katsayısı ve test tekrar test güvenilirliğine bakılmıştır. Test tekrar test güvenilirliği için ölçek 83 katılımcıya 15 gün arayla tekrar uygulanmıştır. YİÇBBÖ'nün alt ölçeklerinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları.57 ile.94; test tekrar test güvenilirlik katsayıları da.43 ile. 95 arasında değişmektedir.

Kişisel Bilgi Formu. Bu form katılımcıların demografik bilgilerinin toplanması için oluşturulmuş bir form olup, araştırmacı tarafından bu araştırmada kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Kişisel Bilgi Formu'nda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, gelir düzeyi, çocuk sayısı, evlilik süresi ve yaşları gibi maddeler yer almaktadır.

İşlem

Ölçekler Çorum ilinde ikamet eden, araştırmacı tarafından ulaşılan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan evli bireylere uygulanmıştır. Uygulamada araştırmanın amacı ve ölçeklerin doldurulması ile ilgili yönergeler yer almıştır. Ölçekler katılımcılara zarf içinde verilmiş, uygulamayı tamamladıktan sonra zarfı kapatarak geri vermeleri istenmiştir. Ölçeklerin evli çiftlerin her ikisine de uygulandığı durumlarda çiftlerin birbirlerinden bağımsız doldurmalarına özen gösterilmiştir. Ölçeklerin cevaplanması 15–20 dakika sürmüştür

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan bireylerin kişisel bilgileri ile ilgili özelliklerin belirlenmesi amacıyla betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Farklı başa çıkma stillerine sahip bireylerin evlilik çatışmalarının (yaygınlık-sıklık) çeşitli demografik özelliklere ve başa çıkma biçimlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere verilerin; Normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığı incelenmiştir. Normallik varsayımını karşılayan verilerin (KolmogorovSmirnov $p < .05$) çözümlenmesi parametrik test yöntemleri ile normallik varsayımını karşılamayan verilerin çözümlenmesi ise parametrik olmayan test yöntemleri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma alt problemlerini incelemek üzere yapılan analizler aşağıda sunulmuştur.

1. Evli bireylerin evlilik çatışmalarının (sıklık) cinsiyet ve bireylerin evlilik kararı alış biçimlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eden ve parametrik olmayan Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Mann-Whitney U Testi, iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirlerinde anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder. Puanların normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda ilişkisiz t-testinin alternatifi olarak da bilinir (Büyüköztürk, 2002).

2. Evli bireylerin evlilik çatışmalarının (yaygınlık) cinsiyet ve bireylerin evlilik kararı alış biçimlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eden Bağımsız Örneklem T testi kullanılmıştır. İlişkisiz örneklem T testi, katılımcıların iki koşuldan sadece birinde bulunmasını ve orada ölçülmesini gerektiren tek faktörlü gruplararası desenler için uygun olan bir işlemdir (Büyüköztürk, 2002)
3. Evli bireylerin evlilik çatışmalarının (sıklık) yaş, sosyo-ekonomik düzey, çocuk, evlilik süresi değişkenlerini göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eden ve parametrik olmayan Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis-H testi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eder (Büyüköztürk, 2002).
4. Evli bireylerin evlilik çatışmalarının (yaygınlık) yaş, sosyo-ekonomik düzey, çocuk, evlilik süresi değişkenlerini göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eden Tek Faktörlü Varyans analizi kullanılmıştır. Tek Faktörlü Varyans analizi, (Büyüköztürk, 2002).ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test eder (Büyüköztürk, 2002).
5. Evli bireylerin evlilik çatışmalarının (yaygınlık) başa çıkma biçimleri ile arasındaki ilişkiyi belirlemek için Korelasyon analizi kullanılmıştır. Pearson Korelasyon Katsayısı, değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyini ya da miktarını ve yönünü açıklayan bir sayıdır (Büyüköztürk, 2002).
6. Evli bireylerin evlilik çatışmalarının (sıklık) başa çıkma biçimleri ile arasındaki ilişkiyi belirleyen ve parametrik olmayan Spearman analizi kullanılmıştır. Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı, değişkenler sürekli bir dağılıma sahipler ancak normal dağılım göstermiyorlarsa iki değişken arasındaki ilişkiyi açıklamak için kullanılır (Büyüköztürk, 2002)

Verilerin istatistiksel analizleri Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı (SPSS) 15.00 kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın problemini ve alt problemlerini incelemek üzere yürütülen istatistiksel analizler sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Çalışma grubu 222'si (%62,9) kadın, 131'i (%37,1) erkek olmak

üzere toplam 353 kişiden oluşmakta olup 134'ü (%38) 20-30 yaş arasında, 120'si (%34) 31-40 yaş arasında, 68'i (%19,3) 41-50 yaş arasında, 31'i (%8,8) 51 ve üzeri yaş arasında bulunan bireyleri kapsamaktadır. Çalışma grubundakilerin 296'sı (%83,9) 1-3 çocuk sahibi, 53'ü (%15) 4-6 çocuk sahibi olduğunu, 4'ü (%1,1) çocuk sahibi olmadığını belirtmiştir. Çalışma grubundakilerin 89'u (%25,2) 1-5 yıllık evli, 114'u (%32,3) 6-10 yıllık evli, 89'u (%25,2) 11-20 yıllık evli, 61'i (%17,3) 21 ve üzeri yıllık evli olmak üzere toplam 353 kişiden oluşmaktadır. Çalışma grubundakilerin 89'u (%25,2) 1-5 yıllık evli, 114'u (%32,3) 6-10 yıllık evli, 89'u (%25,2) 11-20 yıllık evli, 61'i (%17,3) 21 ve üzeri yıllık evli olmak üzere toplam 353 kişiden oluşmaktadır. Çalışma grubundakilerin 229'u (%64,9) flört ilişkisi yolu ile, 124'ü (%35,1) görücü usulü yolu ile evlilik yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 1. Evlilik Çatışması Sıklık Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Elde Edilen Verilerin Mann Whitney U Testi ile İncelenmesi

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U
Kadın	222	194,55	43191,00	10644,000
Erkek	131	147,25	19290,00	
Toplam	353			

Tablo 1'de görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik çatışması sıklık puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan nonparametrik Mann-Whitney U testi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($z=4,357$; $p<, 01$) Dolayısı ile evli kadın bireylerin evlilik çatışması sıklık puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Evlilik Çatışması Sıklık Puanlarının Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Elde Edilen Verilerin Mann Whitney U Testi ile İncelenmesi

Evlilik Şekli	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U
Flört	229	168,03	38479,50	12144,500
Görücü	124	193,56	24001,50	
Toplam	353			

Tablo 2’de görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik çatışması sıklık puanlarının evlilik şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan nonparametrik Mann-Whitney U testi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($z=2,323$; $p<, 05$) Dolayısı ile evlilik kararını görücü usulü ile alan bireylerin evlilik çatışması sıklık puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Elde Edilen Verilerin Bağımsız Örneklem T Testi ile İncelenmesi

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t Testi		
				t	Sd	p
Kadın	222	44,11	12,138	351	16,358	
	0,00					
Erkek	131	22,53	11,229			

Tablo 3’de görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem T testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir, $t(351) = 16,58, p <, 01$. Kadın bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanları ($X=44,11$), erkek bireylere ($X=22,53$) göre daha yüksektir.

Tablo 4. Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanlarının Bireylerin Evlenme Şekillerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Elde Edilen Verilerin Bağımsız Örneklem Testi ile İncelenmesi

Evlilik Şekli	N	$\bar{x}$	ss	t Testi		
				t	Sd	p
Flört	229	34,30	14,929	2,953	351	
	0,03					
Görücü	124	39,43	16,721			

Tablo 4’de görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanlarının evlenme şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem T testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir, $t(351) = 2,953, p < ,05$. Evlenme şekli görücü usulü olan bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanları ($X=39,43$), evlenme şekli flört ilişkisi yolu ile olan bireylerden ($X=34,30$) göre daha yüksektir.

Tablo 5. Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Elde Edilen Verilerin Tek Yönlü Varyans Analizi ile İncelenmesi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F
Gruplararası	5044,429	3	1681,476	7,132
Gruplarıçi	82279,100	349	235,757	
Toplam	87323,530	352		

Tablo 5.’de görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir, $F(3,349) = 7,132, p < ,01$. Yaş grupları arasındaki farkın hangi gruptan kaynaklandığını anlamak amacıyla yapılan Turkey testinin sonuçlarına göre, tüm gruplar arasındaki ilişki $p < ,05$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Turkey Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre Evlilik Çatışması Ölçeği Çatışma Yaygınlık Alt Boyutu Toplam Puanında Evlilik çatışması yaygınlık puanlarının en yüksek olduğu yaş grubunun 20-30 yaş aralığındaki bireyler ($X=38,75$) olduğu bunu sırası ile 31-40 yaş aralığındaki bireylerin ($X=36,89$) ve 41-50 yaş aralığındaki bireylerin ($X=34,56$) izlediği görülmektedir. Evlilik çatışması yaygınlık puanı en düşük olan yaş grubunda ise 51 ve üzeri yaş grubunda bulunan bireylerin ($X=24,94$) olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanlarının Çocuk Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Elde Edilen Verilerin Kruskal Wallis Testi Analizi ile İncelenmesi

Çocuk	n	Sıra Ortalaması	sd	x
1-3	296	168,55	2	12,640
4-6	53	221,84		
Çocuğum yok	4	207,88		

Tablo 6’da görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanlarının çocuk değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi Analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir, $x (sd=2, n=353) = 12,640, p < ,05$. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında, evlilik çatışması yaygınlık puanı en yüksek 4-6 çocuk sahibi olan bireyler olduğu, bunu 1-3 çocuk sahibi olan bireylerin ve çocuk sahibi olmayan bireylerin izlediği görülmektedir.

Tablo 7. Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanlarının Evlilik Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Elde Edilen Verilerin Kruskal Wallis Testi Analizi ile İncelenmesi

Evlilik Süresi	n	Sıra Ortalaması	sd	x
1-5 yıl	89	188,06	3	8,862
6-10 yıl	114	178,85		
11-20 yıl	89	150,05		
20 ve üzeri	61	132,52		

Tablo 7’de görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanlarının evlilik süresi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi Analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir, $x (sd=3, n=353) = 8,862, p < ,05$. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında, evlilik çatışması yaygınlık puanı en yüksek olan bireylerin 1-5 yıl evli olan bireyler olduğu, bunu 6-10 yıl evli olan bireyler, 11-20 yıl evli olan bireyler, 11-20 yıl evli olan bireyler ve 20 ve üzeri yıl evli olan bireylerin izlediği görülmektedir.

Tablo 8. Evli Bireylerin Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanları İle Başa Çıkma Stilleri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Moment Korelasyon Katsayısı Sonuçları

	Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanları
Başta Çıkma Stilleri	
Dine Tutunma	-.042 **
Dışsal Destek Arama	-.322 *
Geri Çekilme	.359 **
İlişkiye Odaklanma	.390 **
İnkâr Etme	.113 *
Kendini Destekleme	.076 *
Mizah	-.045 *
Olumlu Başa Çıkma	-.243 **
Olumsuz Başa Çıkma	.386 **

p <.001**, p<.05*

Tablo 8’de görüldüğü üzere, Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çok Boyutlu Başa Çıkma Ölçeği alt boyutları için Pearson Korelasyon analizine bakılmıştır. Çatışma yaygınlık puanı ile Dine tutunma başa çıkma biçimi ($r = -.042$) arasında $p < .01$, Olumlu Başa Çıkma Biçimi ($r = -.243$) arasında $p < .01$ düzeyinde, Dışsal Destek Arama Başa Çıkma Biçimi ($r = -.322$) arasında $p < .05$ düzeyinde, Mizah kullanma başa çıkma biçimi ($r = -.045$) arasında $p < .05$ düzeyinde negatif yönde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Çatışma yaygınlık puanı ile Geri çekilme başa çıkma biçimi ($r = .359$), İlişkiye odaklanma başa çıkma biçimi ($r = .390$), Olumsuz Başa Çıkma biçimi ($r = .386$) arasında $p < .01$ düzeyinde, İnkâr etme başa çıkma biçimi ($r = .113$) arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Tablo 9. Evli Bireylerin Evlilik Çatışması Sıklık Puanları İle Başa Çıkma Stilleri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı Sonuçları

	Evlilik Çatışması Sıklık Puanları	
Başta Çıkma Stilleri	Alkol Alma	-.151
	Dine Tutunma	-.037
	Dışsal Destek Arama	-.122 **
	Geri Çekilme	.130 *
	İlişkiye Odaklanma	.082 **
	İnkâr Etme	.072 *
	Kendini Destekleme	.172 **
	Mizah	-.520
	Olumlu Başa Çıkma	-.340 **
	Olumsuz Başa Çıkma	.090 *

p <.001**, p<.05*

Tablo 9’da görüldüğü üzere, Çatışma Sıklık Puanı ve Çok Boyutlu Başa Çıkma Ölçeği alt boyutları için nonparametrik Spearman analizine bakılmıştır. Alkol Alma, Mizah ve Dine tutunma başa çıkma biçimi ile çatışma sıklık puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ve $p > .05$ olduğu saptanmıştır. Çatışma sıklık puanı ile Dışsal destek arama başa çıkma biçimi ($r = -.122$), Geri Çekilme Başa Çıkma biçimi ($r = .130$), İlişkiye Odaklanma Başa Çıkma biçimi ($r = .082$), İnkâr Etme Başa Çıkma biçimi ($r = .072$), Olumsuz Ve Edilgen Başa Çıkma biçimi ($r = .090$) arasında $p < .05$ düzeyinde, Kendini Destekleme Başa Çıkma biçimi ($r = .172$), Olumlu ve Etkin Başa Çıkma biçimi ($r = -.340$) arasında $p < .01$ düzeyinde anlamlı bir anlamlı ilişki elde edilmiştir.

Tablo 10. Evli Bireylerin Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanları İle Evlilik Çatışması Sıklık Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Moment Korelasyon Katsayısı Sonuçları

		Evlilik Çatışması Yaygınlık Puanı	Evlilik Çatışması Sıklık Puanı
Evlilik Çatışması	Korelasyon	1	.716
Yaygınlık Puanı	Sign (2-tailed)	.000	
	n	353	353
Evlilik Çatışması	Korelasyon	.716	1
Sıklık Puanı	Sign (2-tailed)	.000	
	n	353	353

Tablo 10'da görüldüğü üzere, evli bireylerin evlilik çatışması yaygınlık puanları ile sıklık puanları ($r=.716$) arasında $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Buna göre evlilik çatışması yaygınlığı arttıkça, çatışma sıklığının da arttığı söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, evli bireylerin evliliklerinde çatışma yaşama durumları ile başa çıkma stilleri arasında anlamlı düzeyde ilişki olup olmadığını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Aynı zamanda evlilik çatışması sıklık ve yaygınlık puanlarının, cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik düzey, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sayısı açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Araştırmada, evli bireylerin çatışma yaygınlık ve sıklık düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı bulunmuştur. Çatışma yaygınlık düzeyinde kadınların ortalama puanlarının erkeklerin ortalama puanlarına göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna benzer bir sonuca Ovalı'nın (2010) çalışmasında rastlanmıştır. Ovalı (2010) çalışmasında kadınların çatışma yaygınlığı ve sıklığı ortalama puanlarının erkeklerin puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgusundan farklı olarak, Tezer (1986) evli eşler arasında çıkan çatışmalarla eşlerin genel evlilik doyumlarının ilişkilerini inceleyen çalışmasında, çatışmanın yaygınlığının cinsiyete göre değişmediğini tespit etmiştir. Günay Şendil ve Korkut'un (2008)

araştırmalarında da evlilik çatışması puanlarının kadın ve erkek eşler arasında anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Özgüven'e (2005) göre, çatışmayı değerlendirirken çiftler, eşinin isteğini kendi kişisel algısına göre yorumlamakta ve buna göre davranışını belirlemektedir. Eşlerin, verilen çatışma ölçeğini kişisel algıları ile bireysel olarak doldurdukları göz önüne alındığında, evlilik çatışması yaygınlığı puanlarının cinsiyet açısından farklılaşmasının, kadın ve erkek eşlerdeki algısal farklılıklardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte kadın eşlerin aynı evlilikleri erkek eşlerine göre daha çatışmalı buluşlarının kadın eşlerin problem ve çatışmaya dair farkındalıklarının daha yüksek oluşu ile ilişkili olabileceği, düşünülmektedir. Araştırma sonuçlarıyla birlikte Şahin, Basım ve Çetin (2009) tarafından yürütülen bir başka çalışmanın sonucunda ise, çatışma sürecinde kadınların erkeklere göre kendilerini daha fazla açtıkları ve duygularını daha rahat ifade ettikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan kadın katılımcıların, Evlilik Çatışması Ölçeği'ni doldururken erkek eşlere göre kendilerini daha fazla açmış olmaları sonucunda, evlilik çatışması sıklık ve yaygınlık puanlarının cinsiyete göre farklılaştığı düşünülmektedir. Şendil ve Kızıldağ (2003) geleneksel cinsiyet rollerine bağlı olarak evlilikte kadınların daha fazla sorumluluk aldığını ve bu sebeple kadınların, evliliklerinden daha fazla şikayetçi olmalarının beklendiğini düşünmüşlerdir. Bu sebeple, araştırmacılar, Şendil ve Kızıldağ (2003), yürüttükleri araştırmada evlilik çatışması puanlarının kadınların lehine anlamlı sonuçlar göstermesini cinsiyet rolleri ile ilgili ilişkili olduğu yönünde açıklamışlardır. Konu ile ilgili yurt dışı literatürü incelendiğinde, Christensen ve Heavey (1990) tarafından yapılan araştırma göze çarpmaktadır. Araştırmada, kadın ve erkek eşlerin nasıl çatıştıkları incelenmiştir ve kadın eşlerin erkek eşlere göre daha fazla şikayet ederek ve eleştirerek çatışmış oldukları sonucu bulunmuştur. Bir diğer çalışmada ise Jose ve Alfons (2007) tarafından yürütülmüştür, kadınların evliliklerinde daha fazla sorun algıladıkları sonucu bulunmuştur. Literatürde görülen bu sonuçlar araştırma bulgusu ile örtüşmektedir.

Araştırmada, evli bireylerin çatışma yaygınlık düzeyinin yaşa göre farklılaştığı, çatışma sıklık düzeyinin ise yaşa göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler çerçevesinde, çatışma yaygınlık puanının en yüksek olduğu yaş grubu, 20-30 yaş aralığında bulunan bireylerin olduğu, en az çatışma yaygınlık puanına ise 50 ve üzeri yaş grubunda bulunan bireylerin

olduğu tespit edilmiştir. 20-30 yaş aralığı bireylerin genç yetişkin oldukları yaşam evresini kapsamaktadır, bu dönemde evlilik yaşamının getirdiği sorumluluklarla baş etmek bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu zorluklarla baş etme noktasında kişinin içinde bulunduğu yaşam dönemi gereği sahip olduğu olgunluk düzeyi, istek ve beklentilerinin net olması etkili olmaktadır. Ülker (2011) araştırmasında, genç yaşta ve beklentilerini tam olarak şekillendirmeden evliliğe adım atan bireylerin yaşadıkları çatışmalarda daha fazla zorlanmalarının muhtemel olduğunu açıklamaktadır. Ülker'in (2011) de çalışmasında açıkladığı üzere, evliliğin ilk yılları çiftlerin yeni sorumluluklarını öğrenme süreci olduğu düşünülmektedir. Yeni deneyimlerle karşılaşan bireylerin daha fazla çatışma yaşaması ise olağan sayılmaktadır. Yaşın artması ile birlikte, bireylerin olgunluk düzeylerinin artacağı, beklenti ve isteklerinin netleşeceği dolayısı ile evlilik çatışmasının azalacağı varsayımı araştırma sonucuna paralel olarak düşünülebilir. Bu araştırma örneğinde, 50 ve üzeri yaş grubunu oluşturan evli bireylerin çatışma yaygınlık puanlarının düşük olması da bu varsayımı desteklemektedir.

Literatür bulgularına bakıldığında ise evlilik çatışması ile evlilik yaşı arasındaki ilişkiye dair farklı araştırma sonuçlarının varlığı dikkati çekmektedir. Evlenme yaşının artmasının evlilikteki çatışma ile negatif ilişkili olduğunu gösteren araştırma sonuçlarının (Amato ve Rogers, 1997; Argyl ve Furnham, 1983) yanı sıra herhangi bir etkisi olmadığını Güven'nin (2005) yapmış olduğu araştırmada görülmektedir.

Yaşı ilerlemiş bireylerin genç bireylerle kıyaslandığında sosyal ve duygusal olarak daha olgun ve kişiliklerinin daha istikrarlı olduğu , kendilerini çatışma ile başa çıkmakta daha yetkin algıladıkları belirtilmektedir (Lehrer, 2008). Bunun yanı sıra bazı araştırma bulgularında, yaşın evlilik çatışması sıklığını yordamadığı bilgisine ulaşılmıştır. Ancak, Ülker'in (2011) araştırmasının bulguları incelendiğinde, evlenme yaşı ve evlilik süresi değişkenlerinin evlilik çatışması sıklığını anlamlı düzeyde yordadığı göze çarpmaktadır. Çatışma sıklığı, çatışmanın yaşanma sayısı ile ilgili durumu düşündürmektedir. Bu açıdan bakıldığında bireylerin yaş gruplarının bu sayı ile anlamlı bir farklılık yaratmamasına rağmen, çatışmanın yaşandığı konu genişliğini akla getiren çatışma yaygınlığı ile anlamlı bir farklılık yarattığı bulgusunu, bu araştırma literatüre kazandırmaktadır.

Araştırmada, evli bireylerin çatışma yaygınlık ve sıklık düzeyinin evlenme kararına göre farklılaştığı belirlenmiştir. Çatışma yaygınlık ve sıklık düzeyinde görücü usulü ile evlilik kararı alan bireylerin ortalama puanlarının flört ilişkisi yoluyla evlilik kararı alan bireylerin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Hortaçsu (2007) araştırmasında ailelerinin kararı ile evlenmiş eşlerin, kendi kararları ile evlenmiş eşlere oranla daha fazla çatışma yaşadıklarını tespit etmiştir. Araştırma sonuçları dikkate alındığında, flört ilişkisinin, çiftlere birbirlerini tanıma ve iletişim becerilerini geliştirme olanağı sağladığı düşünülmektedir. Flört ilişkisi sonucunda evlenen çiftlerin, evlilik öncesi iletişim becerilerini geliştirme imkanlarını kullanmış olmaları, evliliklerinde daha az çatışma yaşamlarının sebebi olarak görülebilir. Çiftler arası iletişim becerilerinin araştırıldığı bir çalışmada, görücü usulü evlenen bireyler ile kendi tercihi ile evlenen bireylerde sorun çözmede eşler arasındaki iletişime bakılmıştır. Kendi tercihleri ile evlenen bireylerde iletişimin daha olumlu olduğu tespit edilmiştir (Taştan, 1996).

Buna göre görücü usulü evlenenler, flört ederek evlenenlere göre daha fazla oranda aktif çatışma yaşamaktadır. Ayrıca yapılan analiz neticesinde cinsiyet-evlilik türü ortak etkisi anlamlı çıkmıştır. Buna göre görücü usulü evlenen erkek katılımcıların aktif çatışmaya girme eğilimleri daha yüksektir. Görücü usulü ve flört ederek evlenen erkekler de aynı şekilde evlenen kadınlara göre daha fazla aktif çatışmaya girmektedirler. Analiz sonuçlarına göre görücü usulü evlenen kadınlar ile flört ederek evlenenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmada, evli bireylerin çatışma yaygınlık düzeyinin evlilik süresine göre farklılaştığı, çatışma sıklık düzeyinin ise evlilik süresine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bu araştırmadan elde edilen veriler, en fazla evlilik çatışması yaygınlık puanına, 1-5 yıl zaman aralığında evli olan bireylerin, en az evlilik çatışması yaygınlık puanına ise 20 ve üzeri yıl evli olan bireylerin sahip olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Kişiler, evlilikte geçirdikleri süre arttıkça, çatışma durumlarıyla baş etme yollarını keşfetmektedirler. Geçirilen zaman arttıkça, çiftlerin olası çatışma durumlarında deneyimledikleri ve başarılı oldukları baş etme yollarını yeni bir çatışma durumunda da kullanmaları muhtemeldir. Evliliğin ilk yılları ise, çiftlerin birbirlerine ve evlilik ilişkisine uyum sağlama sürecidir. Bu süreçte, çiftler arasında çok fazla paylaşım olduğu ortak konuların bulunmaması ve zamanla oluşan bağın henüz kurulmamış olması çatışmaların daha fazla yaşanması bulgusunu açıklamaktadır.

Literatürde rastlanan bir araştırmada da evlilikte geçen uzun süre neticesinde çocukların yetişkin olması ve evden ayrılmaları, boş zamanın artması ve sosyal çevrenin daralması ile birlikte çiftler birbirlerine daha fazla yöneldiği düşünölmekte, çatışmaların azaldığı görölmektedir (Levenson ve diğ., 1983). Çalışma sonucuna benzer bir araştırma, evlilik süresi ile çatışma arasında pozitif bir ilişkinin varlığına işaret etmektedir (Malkoç, 2001; akt. Fidanoğlu, 2007; şendil ve Kızıldağ, 2003). Ancak bir diğer çalışmada ise, evlilik süresi ile evlilik atışması arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya konmaktadır (Levenson ve diğ., 1983).

Evlilik yılı arttıkça eşler çatışmalarda daha pasif stratejiler benimsemektedirler. Eşler arasındaki çatışma evlilik süresi arttıkça azalmaktadır. Bu durum; eşlerin zaman içinde birbirlerini daha iyi tanıyor olmalarından, karşı taraftaki değiştirmedikleri tutum ve davranışları kabulleniyor olmaktan, paylaşılan yaşamın kuralları ile ilgili bir anlaşmaya varılmış olmasından ya da zaman geçtikçe çatışmalara verdikleri önemin azalmasından kaynaklanmaktadır (Kantarı, 2009). Araştırmada, evli bireylerin çatışma yaygınlık düzeyinin ocuk sayısına göre farklılaştığı, çatışma sıklık düzeyinin ise ocuk sayısına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir

Yapılan bu araştırmada, ocuk sayısı 4-6 arasında olan bireylerin çatışma yaygınlık puanlarının, ocuk sayısı 1-3 arasında olan bireylerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Paralel bir çalışmada, Nelson (1990), sahip olunan ocuk sayısı ile eşler arasındaki ilişkiyi konu almış, ocuk sayısı arttıkça, eşler arasındaki düşmanlık ve çatışma durumlarının da arttığını bulmuştur. Ancak Troupe (2008) 'in aktardığı bazı araştırmalarda -Whiteman, McHale ve Crouter, 2007; Belsky ve Kelly, 1994; Cowan ve Cowan, 1992-, yaşlarına bakılmaksızın çocukların varlığının evlilikteki mutlulukla olumsuz yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bir diğer çalışmada Güngören (2011), kardeş sayısı iki veya daha fazla olan çocukların ailelerinin, bir ocuk olan ailelere göre daha fazla evlilik atışması yaşadığı bulgusuna ulaşmıştır.

Whiteman, McHale ve Crouter (2007) yaptıkları araştırmada ocuk sayısının artmasının evlilikteki mutluluğu azalttığını göstermiştir. Araştırma bulgusundan farklı olarak Crohan (1996) ilk çocuğun doğumundan sonra, doğum öncesiyle karşılaştırıldığında ebeveynlerin birbirleriyle yaşadıkları çatışmaların sıklığının

arttığını ifade etmiştir. Çocuğun aileye katılmasıyla birlikte çiftler ebeveyn rolünü üstlenmektedirler ve bu rol bireylere yeni sorumluluklar yüklemektedir. Gottman ve Notarius (2001) 'un ifade ettiği gibi ebeveyn olmak hem mutluluk hem de stres kaynağı olarak görülmektedir. Araştırma sonucunda da görüldüğü üzere çocuk sayısının artması ebeveynlerin daha fazla sorumluluk yüklenmesine neden olacağı için çocukla ilgili daha çok stres yaşamalarına yol açacaktır. Bu durumun da evlilik çatışmasının artmasına yol açtığı ileri sürülebilir.

Araştırmada, evli bireylerin çatışma yaygınlık ve sıklık düzeyinin sosyo-ekonomik düzeye göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırma örneklemini oluşturan bireyler; sosyo-ekonomik düzey açısından, alt, orta ve üst olmak üzere üç gruba ayrılmıştır ve gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Bu durumun, örneklemin özelliğinden kaynaklandığı düşünülebilir. Sosyo-ekonomik düzey bakımından örneklemin daha geniş bir yelpazeden seçilmesinin bu konuya farklı bir sonuç getirebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada bireylerin başa çıkma stilleri ile çatışma yaygınlık puanları alanındaki ilişkiye göre, alkol alma başa çıkma biçimi alanında önemli bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Dine tutunma, dışsal destek arama, mizah, olumlu ve etkin başa çıkma biçimi alanlarında negatif yönde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, araştırma bulguları değerlendirildiğinde; olumlu ve etkin başa çıkma yöntemlerinin çatışma yaygınlığını azaltacağı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde olumlu başa çıkma tarzlarının, ilişki doyumunu arttırdığını dolayısı doyum alınan ilişkilerde, çatışmanın varlığının da düşük olacağı söylemi, bu araştırma sonucunu destekler niteliktedir (Bowman, 1990).

Evlilik ilişkisi içerisinde çiftlerin çatışma yaşamaları muhtemeldir. Çatışma sürecinin çözümü ise evliliğin niteliği başta olmak üzere evliliğe ilişkin pek çok faktörü etkilemektedir. Çatışma durumunda verilen tepkiler bireylerin iletişim kurma biçimlerinin ve başa çıkma stillerinin göstergesidir. Bireylerin, ilişkilerinde yaşadıkları problem durumlarıyla baş etme yolları ve yönetimleri, çatışma sürecinin sonucunu etkilemektedir.

Bireylerin başa çıkma stilleri ile çatışma sıklık puanları alanındaki ilişkiye ait sonuçlara göre, alkol, dışsal destek arama, mizah, dine tutunma, olumlu ve etkin başa çıkma biçimi alanlarında negatif yönde anlamlı bir farklılığın olduğu

görülmektedir. Geri çekilme, ilişkiye odaklanma, inkar, kendini destekleme, olumsuz ve edilgen başa çıkma biçimi alanlarında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Hayatın anlam kazanmasında kilit rol oynayan dinî tutumlar, bireyin hayatına yön verdiği gibi, diğer tutum ve davranışların da belirlenmesinde önemli bir işlev görür. Dine tutunma kavramı, bu araştırma sonucunda da görüldüğü üzere çatışma ile başa çıkmada da önemli bir rol oynamaktadır (Kavas, 2013).

Literatür incelendiğinde, olumlu ve yapıcı başa çıkma biçimlerinin yapıcı iletişim yöntemlerinin çiftler arasındaki çatışmayı çözmede etkili olduğu görülmektedir. Bireylerin, stres verici durumlarda kullandıkları başa çıkma yöntemleri vardır. Birçok insan, stres verici durumlardan, durumun iyileşeceğine dair umutlarını koruyarak başa çıkmaktadır. Dinî tutumlar, çiftlerin çatışma ile başa çıkmadaki olumlu veya olumsuz etkilerinin tespiti ve bu tespitler sonucunda bireyin çatışma ile başa çıkabilmesini kolaylaştırıcı faktörlerin belirlenmesi, bireylerin zorluklarla başa çıkabilmesi konusunda önemli bir ihtiyacı karşılayacaktır. Kişilerin yaşam tarzlarına bağlı olarak tercih edilen dine tutunma başa çıkma biçimi, bireylerin yakın ilişkilerinde karşılaştıkları zorlu durumlarda umutlarını korumalarına yardımcı olmaktadır. Yapılan araştırma neticesinde görülmüştür ki, dine tutunma başa çıkma biçimini kullanan bireylerin, evlilik çatışması sıklık ve yaygınlık puanları düşmektedir.

Bu çalışmada sosyal destek bireylerin öznel iyi oluşlarını olumlu yönde etkilemektedir. Yapılan bu araştırma bulgularına göre, dışsal destek arama bireylerin evlilik çatışmalarını azaltmaktadır. Problem durumlarında, başkalarının görüşünü almanın, çatışmaya sebep olan probleme ilişkin kişilerin bakış açısını değiştirebileceği düşünülmektedir. Sosyal destek, çiftlerin özellikle zorlayıcı yaşam olayları ile karşılaştıklarında olması muhtemel çatışmaların önlenmesinde büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada çatışma durumlarında mizah kullanma, bireylerin kişilik yapıları ve kişisel tercihlerine bağlı olarak değiştiği bulunmuştur. Ancak çatışma sürecinde bir baş etme yolu olarak seçilmesinin, çatışmanın yaygınlık ve sıklığını azalttığı yapılan araştırma bulgularında görülmektedir. Uygun bir şekilde çözümlenemeyen çatışmanın eşlerin kırılgan, öfkeli oluşlarını arttırdığı ve daha sık çatışma yaşamalarına neden olabildiği görülmektedir (Gottman ve Krokoff, 1989; Keller ve diğ., 2004).

Bu araştırma da olumsuz başa çıkma stilleri olarak nitelendirebileceğimiz geri çekilme, ilişkiye odaklanma, inkar, kendini destekleme ile çatışma arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Geri çekilme, sorundan kaçınma davranışı olarak düşünülebilir. Stres yaratan sorundan belli bir süre uzaklaşmanın çatışmaya çözüm getirmemekle beraber, çatışma sıklığını arttırdığı araştırma bulgularında görülmektedir. Çatışmanın varlığını ya da çatışmaya sebebiyet veren durumu zihinden uzaklaştırmak, inkar davranışını ortaya çıkarmaktadır. Çatışma durumunun varlığını ya da problem durumunu kabul etmek çatışma çözüm süreci için bir başlangıç oluşturabilir. Durumun inkar edilmesi ya da görmezden gelinmesi, çatışma çözüm sürecinin başlamasına engel oluşturduğu düşünülmektedir. Belli bir süre çatışma sürecinden ve ilişkiden uzaklaşma isteği hem kadınlarda hem de erkeklerde görülebilmektedir. Ancak Gray (2014), bu baş etme biçimini daha sık olarak erkeklerin kullandığını açıklamaktadır. Eşlerden biri geri çekildiğinde diğer eş de aynı baş etme biçimini kullanarak geri çekilebilir veya eşinin geri çekilmesi çatışmayı sürdürme konusunda daha çok motivasyon sağlayabilir. Bu noktada diğer eşin vereceği tepki çatışma sürecinin ne şekilde sonuçlanacağını belirlemektedir ve eşin tepkisi büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada bireylerin çatışma durumunda ilişkiye odaklanma başa çıkma stilini kullanmalarının, çatışma yaygınlığı ve sıklığını arttırdığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Büyüksahin&Bilecen (2007), erkeklerin çatışma durumunda her zamankinden daha fazla ilişkiye odaklanmalarının, eşlerine sevgi ve ilgi göstermelerinin, ilişkiyi kaybetme korkularından kaynaklandığına değinmektedir. Çatışmaya sebep veren durumlarda bireylerin ilişkilerine odaklanmaları Büyüksahin&Bilecen (2007) araştırmasında açıkladığı üzere, kişilerin kaybetme korkusu gibi sağlıklı olmayan düşünce sistemlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çatışmaya sebep veren durumun çözümü yerine, ilişkiye odaklanarak gösterilen ilgi, sevgi gibi davranışların asıl olan problem durumunu gölgelediği ve çatışmaya sebebiyet veren sorunu çözmediği düşünülmektedir.

Bu çalışma bulgularına göre kendini destekleme, kişilerin bireysel gerçekleştirdikleri ve psikolojik iyi oluşlarına olumlu etki eden bir süreci ifade etmektedir. Bireysel olarak kişilerin kendilerini desteklemeleri, öznel olarak iyi hissetmeleri, kişinin çevresi ile kuracağı ilişkilerine olumlu katkılar

sağlamaktadır. Ancak evlilik ilişkisi, çift ilişkisine dayanan ve çiftlerin birlikte gelişim gösterdiklerinde doyum aldığı bir ilişkidir.

Bu ilişki sürecinde, her ilişkide olduğu gibi zaman zaman güç zamanlar yaşanır. Bunlar işin kaybı, ölüm, hastalık ya da yeterince dinlememe gibi çeşitli nedenlerden kaynaklanabilir. Bu güç zamanlarda en önemli şey sevecen, hak veren, takdir eden bir tavırla iletişim kurmaktır. Bir ilişkideki ufak tefek sorunlar karşısında başarı ile iletişim kurmak, olumlu baş etme biçimlerini kullanarak eşlerin birbirini desteklemesi sorunların çözümünde önemli bir adımı oluşturmaktadır. Eşler arasındaki çatışmada ne kadar doğru baş etme biçimi sergilense sergilensin, sözcüklerin arkasındaki duygular çok büyük önem taşır. Çiftler, eşlerinin sevgi, takdir ve desteğini hissetmezse çatışma sürmeye devam eder (Gray, 2014).

Canel'in (2007) çalışmasında belirttiği gibi, bireylerin çift olarak, her birinin kendini desteklemesi çatışmaların olumlu doğrultuda çözümünü kolaylaştırmaktadır. Ancak çiftlerden yalnızca birinin kendini desteklemesi, bireyin bulunduğu ilişkinin de desteklendiği anlamına gelmemektedir. Çiftlerden yalnızca birinin kendini desteklemesi ilişkide yaşanan çatışmaların çözümüne katkı sağlamanın aksine çatışma yaygınlığı ve sıklığını arttırdığı bulgusuna araştırma sonucunda ulaşılmaktadır. Lev-Wiesel ve Al Krenawi (1999) eşlerin hayatta yaşadıkları sorunlarda birbirlerine verdikleri destek ile evlilik kalitesinin ilişkisini incelemişlerdir. Örneklem orta sosyoekonomik düzeyden 55 Yahudi çiftten oluşmaktadır. Araştırmaya 26 ila 50 yaş aralığında evli bireyler katılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda, eşlerden kadın olanların zorlu yaşam olaylarıyla karşılaşma durumunda etkili baş etme becerilerinin geliştirilmesi için eşini her zaman desteklediği görülmüştür. Buna rağmen, erkeklerin sadece zor bir durum yaratan olaylarda eşlerini etkili baş etme stratejilerinin kullanımı açısından desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma ile ilgili bir başka bulgu eşlerin her ikisinin de sorunla baş etmek için eşin desteğine duydukları ihtiyacı olmaktadır. Bu bulguya göre çiftlerin birbirlerine sağladıkları sosyal desteğin, baş etme için büyük öneminin olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada alkol alma başa çıkma biçiminin çatışma yaygınlığını yordamadığı bulgusuna, çatışma sıklık puanını ise yordadığı bulgusuna ulaşılmıştır. İlgili literatür incelendiğinde, alkol almanın etkin bir başa çıkma

biçimi olmadığı görülmektedir. Literatürdeki bulguların aksine bu çalışmada çatışma sıklığı ile alkol kullanma arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğunun tespit edilmesi şu şekilde açıklanabilmektedir; alkol almayı çatışma durumuyla baş etmek için kullanan bireyler, alkol alma sonucunda psikolojik ve fizyolojik bir değişim yaşamaktadırlar. Bu değişimin etkisiyle bireyler çatışmaya sebebiyet veren durumu ve çatışma sürecini yadsıyabilmekte, inkar edebilmekte, unutabilmektedir. Kişi bu sebeplerden ötürü, alkol alma başa çıkma biçiminin yaşadığı çatışma durumuyla baş etmede etkin bir yol olduğunu varsayabilmektedir. Araştırma bulgusunda görülen alkol alma başa çıkma biçiminin çatışma sıklığını azaltması sonucunun, araştırmaya katılan örneklem grubunun inaniş ve varsayımları neticesinde ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde, bazı çalışmalarda çatışmanın hangi sıklıkla yaşandığı araştırılırken, bazılarında bu çatışmaların ortaya çıkış nedeni sorgulanmakta, bazılarında ise bu çatışmaların ne şekilde çözüldüğü ile ilgilenilmektedir. Bu çalışmada kullanılan ölçme aracı ile çatışmaların ne sıklıkla ve yaygınlıkla yaşandığı incelenmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde evlilik çatışmasının ele alındığı çalışmaların, evlilik doyumu ve uyumu konularında yoğunlaştığı, doğrudan çatışmanın ele alındığı çalışmaların ise yeterli sayıda olmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların bireylerin problem çözme becerileri üzerine yoğunlaştığı fark edilmektedir. Aynı zamanda çalışmada kullanılan yakın ilişkilerde çok boyutlu başa çıkma ölçeğinin ise kullanıldığı araştırma sayısının kısıtlı olduğu görülmektedir. Yapılan bu çalışmanın literatüre yeni bulgular ve veriler katacağı, alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SINIRLILIKLAR VE ÖNERİLER

Bu çalışmadan elde edilen veriler ışığında bazı öneriler sunmak mümkündür:

1. Bu çalışmadaki sonuçlar Çorum il/ilçe merkezlerindeki çalışmaya katılmaya gönüllü olan 353 evli bireyden elde edilen verilerle sınırlıdır. Bu konudaki çalışmaların daha büyük ve farklı bir örneklem grubuyla yapılması yararlı olacaktır.
2. Bu çalışmada, evlilik çatışması, bireylerin kullandıkları başa çıkma biçimleri çerçevesinde incelenmiştir. Çiftlerin çatışma süreçlerine etki eden diğer değişkenlerinde belirlenebilmesi adına, farklı değişkenleri içeren

- (stresle baş etme biçimleri, yüklenme biçimleri, öznel iyi oluş vb.) çalışmalar yapılabilir.
3. Bu çalışmada evlilik çatışmasını ölçmek üzere kullanılan ölçek çatışmanın sıklık ve yaygınlığını ölçmektedir. Evlilik çatışmasının farklı boyutlarını değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracı ile benzer bir çalışma yapılabilir.
  4. Bu araştırmada, betimsel ilişki tarama modeli kullanılarak araştırma deseni oluşturulmuştur. Ancak ilgili literatür incelendiğinde, ülkemizde, evlilikle ilgili deneysel çalışmaların sayısının yok denecek kadar az olduğu dikkati çekmektedir. Bu nedenle yapılacak olan diğer araştırmalarda deneysel desenlerin ve nitel araştırma yönteminin kullanılmasının da büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
  5. Bu araştırmada eşlerin her ikisinin de dahil olması koşulu aranmamıştır. Her iki eşin de dahil olduğu benzer araştırmalar yapılabilir.
  6. Bu araştırma, klinik anlamda çatışma yaşayan çiftleri içermemektedir. Bu tarz çatışmalar yaşayan ve boşanan çiftlerin katıldığı araştırmalar karşılaştırılmalı olarak gerçekleştirilirse daha kapsamlı bilgi sağlayabilir.
  7. Araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler incelenerek, evlilik hazırlığı yapan çiftlere yönelik önleyici evliliğe hazırlayıcı eğitim programlarının geliştirilmesi ve bu programların etkililiğinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
  8. Araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler incelenerek, evlilik çatışması yaşayan çiftlere yönelik evlilik ilişkisini geliştirme eğitim programlarının hazırlanmasında ve etkililiğinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
  9. Uygulama alanında ise bu araştırmadan elde edilen verilerin evli bireyler ile çalışan tüm uzmanlara çalışmalarında ışık tutacağı, çiftlerin çatışmalarını sağlıklı çözebilmesinde yardımcı olacağı düşünülmektedir.
  10. Araştırmanın, evlilik çatışmasının ne olduğunun anlaşılmasını sağlama, evliliklerde en çok çatışma yaratan durumları belirleme, çatışma çözüm stillerinin neler olduğunun bilinmesi, çatışmaları çözüme yardımcı olacak yöntemleri kullanma gibi kavramları anlamlandırmak adına literatüre yeni bir ışık katacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akça-Koca,D.Yukay-Yüksel,M.(2017).Bir aile eğitim programının evli annelerin evlilik doyumu,evlilikte sorun çözme becerisi ve psikolojik iyi oluşa etkisi.*International Journal of Field Education*.3(1),1-19.
- Baucom, D.H., Epstein, N.B., Lataillade, J.J., Kirby, J.S. (2002). Cognitivebehavioral couple therapy. Gurman, A.S., Jacobson, N.S. (Eds.). *Clinic handbook of couple therapy* New York: Guilford Press. 31-72
- Bayer,A.(2018).Ailede yaşanan anlaşmazlıklar ve çözüm önerileri.*Journal of Social and Theological Studies*.1(2),215-234.
- Bowman, M.L. (1990). Coping Efforts and Marital Satisfaction: Measuring Marital Coping and Its Correlates. *Journal of Marriage and The Family*. 52 (2), 463-475.
- Büyüköztürk, Ş. (2012).*Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. İstanbul. Pegem Akademi.
- Büyükhahin, A.&Bilecen, N.T. (2007), Yakın ilişkilerde çok boyutlu başa çıkma ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 47,129-145.
- Canel, A.N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doymu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Christensen, A. & Heavey, C. L. (1990). Gender and social structure in the demand/withdraw pattern of marital conflict. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59 (1), 73-81.
- Crohan, S. E. (1996). Marital Quality and Conflict Across the Transition to Parenthood in African American and White Couples. *Journal of Marriage and the Family*, 58,933-944.
- Çakır, S. ve Yeşilyaprak, B. (2008,21-23 Ekim). *Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana- Babalarına Bağlanma Düzeyleri ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. X. Ulusal PDR Kongresi'nde sunuldu, Adana.
- Çelenoğlu, A. (2011). *Evlü Bireylerin Bağlanma Stillerine Ve Kendilik Algılarına Göre Evlilikte Yaşanan Sorunlarla Baş Etme Yollarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi.Haliç Üniversitesi.İstanbul.
- Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Ergin T. (2008). *Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri* İstanbul. Remzi Kitabevi.
- Fışiloğlu, H. Ve Ulu, İ.P. (2004). Çocukların Evlilik Çatışmasını Algılaması Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*. 7 (14), 61-75.
- Gray, J. (2014).*Erkekler Mars'tan, Kadınlar Venüs'ten*. G. Şen (Çeviri). İstanbul. Altın Kitaplar.
- Gottman, J.M. & Notarius, C.T. (2001). Decade Review: Observing Marital Interaction. In R.M. Milardo (Eds.), *Understanding Families into the New Millenium: A Decade in Review* (pp.146-166). Minneapolis, MN: National Council on Family Relations.
- Günay, S. (2007). *Evlilik çatışması, nedensellik-sorumluluk yüklemeleri, eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyuma ilişkin görüşleri ve evliliğe ilişkin değerlendirmeler arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Güngören, D. (2011). *Evlilik Çatışmasının Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 5-6 Çocuklarının Sosyal Uyum Ve Becerilerine Etkisi*. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Güven, N. (2005). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumu ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hatipoğlu, Z. (1993). *Kadın ve erkeklerin evlilik doyumlarında evlilik çatışmasının ve bazı demografik değişkenlerin rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Hortaçsu, N (2007). Family-Versus Couple-Initiated Marriages In Turkey. Similarities And Differences Over The Family Life Cycle. *Asian Journal of Social Psychology*, 10, 103-116.
- Jose, O. ve Alfons, V. (2007). Do Demographics Affect Marital Satisfaction? *Journal of Sex and Marital Therapy*, 33, 73-85.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kalkan, M. (2002). *Evlilik İlişkisini Geliştirme Programının Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kantarci, D. (2009). *Evlü Bireylerin Bağlanma Stilllerine Göre Aldatma Eğilimleri Ve Çatışma Yönetim Biçimlerinin İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Lazarus, R. S., ve Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New York. Springer.
- Lehrer, E.L. (2008). Age at marriage and marital instability: Revisiting the becker landes-michael hypothesis. *Journal Popular Economy*, 21, 63-484.
- Levenson, R.W. & Gottman, J.M. (1983). Marital interaction: Physiological linkage and affective exchange. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45, 587-597.
- Lev-Wiesel, R., ve Al-Krenawi, A. (1999). Attitudes towards marriage and marital quality: A comparison between Arab-Israeli differentiated by religion. *Family Relations*, 48 (1), 51-56.
- Nelson, R. (1990). Parental Hostility, Conflict And Communication In Joint And Sole Custody Families. *Journal Of Divorce*, 13 (2).
- Ovalı, H. (2010). *Farklı Coğrafi Bölgelerde Yaşayan Bireylerin Evlilik Çatışmalarının Çeşitli Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, P. (2013). *Boşanma sürecindeki çiflerin sorun çözme becerilerinin incelenmesi (Ordu ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özgüven, İ.E. (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam*. Ankara: Psikolojik Danışma Rehberlik Eğitim Merkezi Yayını.
- Özgüven, İ. E. (2005). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Peksaygılı, M. (2005). *Annelerin ve çocukların eşler arasındaki çatışmayı algulamaları ile çocukların uyum davranışları arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Polat, D. (2006). *Evlü Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Şahin, N. H., Basım, H. N. & Çetin, F. (2009). Kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarında kendilik algısı ve kontrol odağı. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 20 (2) :153-163.

- Şendil, G. & Korkut, Y. (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 28 (1), 15-34.
- Şendil, G. & Kızıldağ, Ö. (2003). Çocuk ve ergenlerde ebeveyn evlilik çatışması algısı. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 10 (2), 58-66.
- Şendil, G. & Korkut, Y. (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 28 (1), 15-34.
- Sperling, M.B., Berman, W.H. (1994). *Attachment in adults*. New York. The Guilford Press.
- Tatlıoğlu, K., Demirel, N. (2016). Sosyal bir gerçeklik olarak boşanma olgusu: Sosyal psikolojik bir değerlendirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(22), 59-73.
- Taştan, N. (1996). *Interpersonal Communication in A Problem Solving Situation*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Tezer, E. (1986). *Evli eşler arasındaki çatışma davranışları: algılama ve doyum*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Troupe, F. (2008). *Marital Conflict: A Longitudinal Study*. Florida State University. College Of Human Sciences.
- Tümer, A.B. (1998). *Evli çiftlerde gözlenebilen çatışma odakları ve iletişim sorunları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
- Ülker, G. (2011). *Evlilik Çatışmasının Sıklık ve Yaygınlığının Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Velidedeğli Kavuncu, N. (2006). *Kadın erkek ilişkilerinde sorunlar ve çözümleri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Vural-Baltık, M., Kalkan, M. (2017). Evlilikte algılanan sorun çözme becerileri ve evlilik doyumu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 2630-2646.
- Whiteman, S. D., McHale, S. M., & Crouter, A. C. (2007). Longitudinal changes in marital relationships: The role of offspring's pubertal development. *Journal of Marriage and Family*, 69, 1005-1020.

Extended Abstract

Introduction: Although marriage is a source of satisfaction and happiness for individuals, it can also be a source of problems and conflicts (Güven & Sevim, 2005). Conflict in marriage is an important component of the quality of marriage. The conflict process plays an important role in many issues related to the satisfaction of marriage, the harmony between the couples and the continuation of the relationship. Özgüven (2001) states that the problems experienced in marriage lead spouses to seek solution. With the current coping style, couples who cannot manage the conflict process seek different ways of coping. At this point, forms of coping with conflict emerge. Considering that the conflict in marriage is a process experienced by each couple in various frequency and prevalence, it is important to handle the conflict correctly, to use effective coping styles and to gain the necessary awareness before the conflict process. Therefore, there is a need for research focusing on coping styles in conflict situations and addressing them together with marital conflict. Marriage conflicts (prevalence and frequency) are directly affected by the way the couple manages the conflict process. In this study, the relationship between coping styles used by individuals in close relationships and conflict (prevalence and frequency) living situations in their marriages were examined.

Method: This research is a quantitative and descriptive study. The purpose of this study was to investigate the relation of marital conflict (prevalence-incidence) with individuals' ways of coping in conflict situations. 222 female and 131 male voluntary married participants were included as the sample group of the study and they were identified by using availability sampling method. In this study, the Marital Conflict Scale and The Multidimensional Intimate Coping Questionnaire were used. Descriptive statistics were calculated in order to determine the characteristics of the participants' personal information. In order to determine whether marriage conflicts (prevalence-frequency) of individuals with different coping styles differ according to various demographic characteristics and coping styles; It was examined whether it meets the assumption of normality. The analysis of the data that meets the normality assumption (Kolmogorov Smirnov $p < .05$) was performed by parametric test methods and the analysis of the data that did not meet the normality assumption was performed by non-parametric test methods.

Results: In this study, it was found that the prevalence and frequency of conflict of married individuals differed according to gender. It was found that the average scores of women were significantly higher in the conflict prevalence level than the average scores of men. In the study, it was determined that the prevalence of conflict differs according to age and the frequency of conflict does not differ according to age. In the

study, it was determined that the prevalence and frequency of conflict of married individuals differed according to the marriage decision. In the study, it was determined that the prevalence level of married individuals differed according to the duration of marriage, and the frequency of conflict did not differ according to the duration of marriage. In the study, it was determined that the prevalence and frequency of conflict of married individuals did not differ according to socio-economic level. According to the relationship between coping styles and conflict prevalence scores of individuals, there was no significant difference in the way of coping with alcohol. It is seen that there is a significant negative difference in the areas of attachment to religion, seeking external support, humor, positive and effective coping styles. As a result, when the research findings are evaluated; It was concluded that positive and effective coping methods will decrease the prevalence of conflict.

Discussion & Conclusion. Couples are likely to have conflicts within the marital relationship. The resolution of the conflict process affects many factors, especially the quality of marriage. Reactions in case of conflict are indicative of individuals' ways of communicating and coping styles. The ways in which individuals deal with the problem situations they experience in their relationships and their management affect the outcome of the conflict process. When the studies are examined, it is seen that the studies focusing on marriage conflict are focused on marriage satisfaction and harmony, and the studies dealing with direct conflict are not sufficient. It is noticed that the studies focused on individuals' problem solving skills. At the same time, it is seen that the multidimensional coping scale used in the close relationships used in the research is limited in the number of studies. It is thought that this research will add new findings and data to the literature and contribute to the field.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Kübra Kaplaner, Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi. Eğitim Fakültesi
kkaplaner89@gmail.com.

Kübra Kaplaner, Phd.Student, Marmara University, Faculty of Education,
kkaplaner89@gmail.com.

Ayşin Satan, Doç.Dr. Marmara Üniversitesi. Eğitim Fakültesi.
aysin.satan@marmara.edu.tr

Ayşin Satan, Associate Professor. Marmara University, Faculty of Education,
aysin.satan@marmara.edu.tr

Yazarların Notu/Author's Note

Bu çalışma Kübra Kaplaner'in Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.25-26 Mayıs 2015 tarihinde Hacettepe Üniversitesi tarafından düzenlenen VII.İşık Savaşır Klinik Psikoloji Sempozyumunda Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

This study was produced from Kübra Kaplaner's master thesis.This study was presented as an oral presentation in the VII. İşık Savaşır Clinical Psychology Symposium organized by Hacettepe University in May 25th-26th, 2015.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

The authors declared no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.

No funding was received for the research, authorship, and/or publication of this article.

ORCID

Kübra Kaplaner <http://orcid.org/0000-0003-2773-0743>

Ayşin Satan <http://orcid.org/0000-0001-6481-0021>